

Aprobat
Președintele interimar al
Judecătoriai Chișinău
Damașchin Constantin

RAPORT GENERALIZAT
privind examinarea cauzelor de violență în familie prin prisma aplicării normelor
de drept material și procesual

Cuprins:

- I. Date generale privind raportul**
- II. Metodologia de elaborare**
- III. Cadrul normativ aplicabil**
- IV. Situația statistică generală**
- V. Analiza aplicării normelor de drept material**
- VI. Analiza aplicării normelor de drept procesual**
- VII. Procedura controlului judiciar**
- VIII. Concluzii**

I. DATE GENERALE PRIVIND RAPORTUL

Prezentul raport generalizat a fost elaborat în conformitate cu Planul de activitate pentru anul 2026 al Secției generalizare și sistematizare a practicii judiciare (în continuare – Secția) din cadrul Direcției generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, în scopul analizării modului de examinare a cauzelor civile, penale și contravenționale de violență în familie, prin prisma aplicării normelor de drept material și procesual.

Raportul are ca obiect evaluarea practicii judiciare aferente atât cauzelor civile privind emiterea, prelungirea, modificarea sau revocarea ordonanțelor de protecție în cauzele privind violența în familie, precum și cauzelor penale și contravenționale privind violența în familie, examinate de Judecătoria Chișinău.

Analiza efectuată în cadrul prezentului raport vizează cauzele soluționate de Judecătoria Chișinău pe parcursul anului 2025, fiind realizată exclusiv la nivelul instanței de fond.

Scopul raportului constă în identificarea tendințelor practicii judiciare, evaluarea gradului de conformitate a soluțiilor pronunțate cu cadrul normativ aplicabil, precum și în evidențierea eventualelor dificultăți sau disfuncționalități constatate în procesul de examinare a acestor categorii de cauze.

Prezentul raport are caracter generalizat și analitic, neavând drept obiect evaluarea activității individuale a judecătorilor, și este destinat conducerii Judecătoriai Chișinău, judecătorilor, profesioniștilor din domeniu precum și publicului larg.

II. METODOLOGIA RAPORTULUI

Prezentul raport a fost elaborat prin analiza sistematică a cauzelor civile, penale și contravenționale de violență în familie, soluționate de Judecătoria Chișinău pe parcursul anului 2025, în conformitate cu Planul de activitate al Secției generalizare și sistematizare a practicii judiciare din cadrul Direcției generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul.

Analiza s-a bazat pe următoarele surse de informații:

- Dosarele civile, penale și contravenționale înregistrate și soluționate de instanță, care vizează cazurile de violență în familie;
- Hotărâri judecătorești, ordonanțe, sentințe și încheieri pronunțate în cadrul cauzelor examinate;
- Date statistice generale privind numărul cauzelor, tipologia acestora și durata de soluționare (PIGD);
- Normele legale incidente (drept material și procesual) aplicabile în cauzele analizate.

Analizei au fost supuse cauzele civile ce privesc emiterea, prelungirea, modificarea sau revocarea ordonanțelor de protecție; cauzele penale ce vizează infracțiuni de violență în familie; cauzele contravenționale aferente faptelor de violență în familie sau conexe acestora.

Au fost examinate cauzele finalizate prin hotărâri definitive, precum și cele aflate pe rolul instanțelor ierarhic superioare (apel/recurs), în măsura în care acestea oferă relevanță pentru analiza practicii judiciare.

În procesul de elaborare a raportului a fost utilizată metoda analizei cantitative – adică evaluarea numărului total de cauze, durata medie de examinare și rata de admitere/respingere a cererilor precum și metoda analizei calitative, care presupune examinarea motivării hotărârilor, respectarea procedurii speciale, aprecierea modului de aplicare a normelor de drept material și procesual, identificarea tendințelor și a eventualelor neconformități sau disfuncționalități.

Raportul se bazează exclusiv pe datele disponibile în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor. Analizei au fost supuse cauzele civile, penale și contravenționale, fără a se urmări evaluarea individuală a activității judecătorilor, raportul având un caracter generalizat și analitic.

III. CADRUL NORMATIV APLICABIL

➤ Normele de drept material aplicabile includ:

1. **Legea nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței în familie**, care reglementează definiția violenței în familie (fizică, psihologică, sexuală și economică); drepturile victimelor și măsurile de protecție aplicabile; procedura specială de solicitare și emitere a ordonanței de protecție.
2. **Codul civil al Republicii Moldova**, cu referire la raporturile de familie și statutul persoanelor implicate; drepturile și obligațiile părinților și ale copiilor; dispoziții privind protecția persoanelor vulnerabile în cadrul familiei.
3. **Codul penal al Republicii Moldova**, în partea ce ține de incriminarea faptelor de violență în familie și a altor infracțiuni conexe, inclusiv stabilirea răspunderii penale pentru acțiunile de violență, precum și individualizarea pedepsei.

4. **Codul contravențional al Republicii Moldova**, care reglementează răspunderea contravențională pentru faptele de violență în familie sau pentru alte fapte conexe ce nu întrunesc elementele constitutive ale unei infracțiuni.
5. **Alte acte normative incidente**, inclusiv: Legea privind protecția copilului în cazurile de violență în familie.

➤ **Normele de drept procesual aplicabile includ:**

1. **Codul de procedură civilă**, cu referire la procedura specială de examinare a cererilor privind violența în familie; termenele procedurale și caracterul urgent al examinării cauzelor; regimul probatoriului și administrarea probelor în cauzele civile; dreptul părților la apărare și la contradictorialitate.
2. **Codul de procedură penală**, care reglementează desfășurarea urmăririi penale și judecarea cauzelor penale privind violența în familie; competența organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești; administrarea probelor și standardul de probă; drepturile și garanțiile procesuale ale participanților la procesul penal, inclusiv ale victimelor.
3. **Normele procedurale contravenționale**, care stabilesc procedura de constatare și examinare a contravențiilor; competența agenților constatatori și a instanței de judecată; regimul probatoriului în materie contravențională; drepturile persoanei învinuite și ale victimei.

Aplicarea corectă și coerentă a normelor de drept material și procesual, indiferent de natura cauzei (civilă, penală sau contravențională), este esențială pentru asigurarea protecției efective a victimelor violenței în familie și pentru garantarea unui proces echitabil.

Totodată, uniformitatea practicii judiciare depinde de respectarea riguroasă a cadrului normativ național și internațional, precum și de interpretarea consecventă a acestuia în toate categoriile de cauze analizate.

IV. SITUAȚIA STATISTICĂ GENERALĂ

4.1. În anul 2025, Judecătoria Chișinău a examinat un volum de 514 cauze civile având ca obiect cereri privind aplicarea măsurilor de protecție în cazul violenței în familie, ceea ce denotă o încărcătură semnificativă pe acest segment jurisdicțional și relevanța constantă a fenomenului în practica judiciară.

Tipologia cererilor confirmă caracterul predominant preventiv și protector al intervenției judiciare, majoritatea cauzelor vizând emiterea sau prelungirea ordonanțelor de protecție – instrument procesual reglementat prin Legea nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței în familie, cu rol esențial în asigurarea protecției imediate a victimelor.

Din perspectiva soluțiilor pronunțate în cauzele civile, se constată următoarele date statistice:

Tabelul 1: Structura cauzelor civile examinate în funcție de soluțiile pronunțate

Nr./ord	Tipul soluției	Număr cauze	Pondere (%)
1.	Cereri admise integral	253	49,2%
2.	Cereri admise parțial	170	33%
3.	Cereri respinse	84	16,4%
4.	Procese încetate/cereri scoase de pe rol	7	1,4%
Total		514	100%

Prin cumularea cererilor admise integral și parțial, rezultă o rată totală de admitere de 82,2%, ceea ce evidențiază un nivel ridicat de confirmare probatorie a situațiilor de violență invocate. Procentul relativ redus al cererilor respinse (16,4%) indică, în mod implicit, fie o fundamentare adecvată a cererilor înaintate, fie o corectă filtrare prealabilă la nivelul autorităților sesizante.

Ponderele admitterilor parțiale (33%) reflectă o abordare judiciară nuanțată și proporțională, instanța intervenind prin ajustarea sau individualizarea măsurilor de protecție în raport cu circumstanțele concrete ale fiecărei cauze, în conformitate cu principiul proporționalității și necesității măsurii restrictive.

De asemenea, examinarea cauzelor s-a realizat cu respectarea termenelor stabilite de lege pentru această categorie de litigii, fiind asigurat principiul celerității, inerent procedurilor privind protecția victimelor violenței în familie.

Datele statistice aferente anului 2025 relevă o activitate judiciară intensă și eficiență în materia violenței în familie, caracterizată printr-un nivel înalt de intervenție protectivă și aplicarea consecventă a cadrului normativ incident. Rata semnificativă de admitere, coroborată cu respectarea termenelor legale de examinare, demonstrează funcționalitatea mecanismului judiciar de protecție și orientarea constantă a instanței spre garantarea efectivă a drepturilor persoanelor vulnerabile.

În ceea ce privește distribuția pe gen a subiecților, se constată următoarele date statistice:

Tabelul 2: Distribuția subiecților în cauzele civile de violență în familie, pe categorii și subcategorii

Categoria	Subcategoria	Număr	Total
Victime	Femei	484	544
	Bărbați	60	
	Minori	51	51
Agresori	Femei	55	528
	Bărbați	473	
Adresări ale autorităților publice	în interesul victimei	4	4

Astfel, din totalul de 544 victime înregistrate, 484 sunt femei (88,97%) și 60 sunt bărbați (11,03%), ceea ce evidențiază o prevalență semnificativă a victimelor de sex feminin. În ceea ce privește agresorii, din totalul de 528 persoane, 473 sunt bărbați

(89,58%) și 55 sunt femei (10,42%), confirmând caracterul predominant masculin al comportamentului agresiv.

Raportul dintre numărul victimelor și cel al agresorilor este relativ echilibrat (1,03), însă distribuția pe gen indică un dezechilibru pronunțat: femeile sunt de peste 8 ori mai frecvent victime decât bărbații, iar bărbații sunt de peste 8 ori mai frecvent agresori decât femeile.

Un număr de 51 victime sunt minori, reprezentând aproximativ 9,38% din total, fapt ce denotă impactul direct al fenomenului asupra copiilor și dimensiunea sa familială extinsă.

Totodată, se constată un număr redus de adresări din partea autorităților publice în interesul victimelor (4 cazuri, respectiv circa 0,74%), ceea ce poate indica un nivel scăzut de implicare instituțională sau subutilizarea mecanismelor legale disponibile.

Astfel, datele analizate confirmă caracterul sistemic al violenței în familie, cu o incidență majoritară asupra femeilor și o participare predominantă a bărbaților în calitate de agresori, precum și necesitatea consolidării mecanismelor de protecție, în special în ceea ce privește intervenția autorităților competente.

4.2. În ceea ce privește structura cauzelor penale examinate în perioada anului 2025 (Tabelul 3), se constată că, pe parcursul perioadei analizate, au fost examinate în total 63 de cauze penale privind violența în familie. Dintre acestea, o pondere semnificativă – 77,8% (49 cauze) – au fost soluționate în procedură specială, în timp ce doar 22,2% (14 cauze) au fost examinate în procedură generală. Această distribuție relevă o prevalență clară a procedurii simplificate, ceea ce poate indica fie recunoașterea vinovăției de către inculpați, fie existența unui probatoriu suficient de concludent pentru aplicarea acestei proceduri.

Sub aspectul soluțiilor pronunțate, se observă o rată extrem de ridicată a sentințelor de condamnare, acestea constituind 98,4% din totalul cauzelor (62 cauze), în timp ce sentințele de achitare reprezintă doar 1,6% (1 cauză). Această situație denotă, în general, o consistență a probatoriului administrat în cauzele examinate și o orientare clară a practicii judiciare spre constatarea vinovăției în astfel de tipuri de infracțiuni.

Tabel 3: Structura cauzelor penale examinate

Nr. ord	Indicator	Valoare	Pondere (%)
1	Total cauze examinate	63	100%
2	Procedură specială	49	77,8%
3	Procedură generală	14	22,2%
4.	Sentințe de condamnare	62	98,4%
5.	Sentințe de achitare	1	1,6%

Referitor la **distribuția participanților** (Tabelul 4), analiza relevă o predominanță evidentă a inculpaților de sex masculin, care reprezintă 85,7% (54 persoane), comparativ cu 14,3% (9 persoane) de sex feminin. În ceea ce privește victimele, majoritatea sunt femei – 71,6% (48 persoane), urmate de bărbați – 17,9% (12 persoane) și minori – 10,59% (7 persoane). Aceste date confirmă tendințele generale în materia violenței în familie, caracterizate printr-un dezechilibru de gen atât în ceea ce privește autorii, cât și victimele, precum și existența unui segment vulnerabil reprezentat de minori.

Tabel 4: Distribuția participanților (inculpați și victime)

Nr. ord	Indicator	Valoare	Pondere (%)
1	Inculpați - bărbați	54	85,7%
2	Inculpați - femei	9	14,3%
3	Victime - bărbați	12	17,9%
4	Victime - femei	48	71,6%
5	Victime - minori	7	10,59%

4.3. Din datele prezentate (Tabelul 5) rezultă că, pe parcursul perioadei analizate, au fost examinate în total 325 de cauze contravenționale privind violența în familie.

Dintre acestea, în 240 de cazuri, ceea ce reprezintă 73,8% din total, instanța a constatat vinovăția contravenienților și a aplicat sancțiunile prevăzute de lege (în deosebi munca neremunerată în folosul comunității). Această pondere semnificativă indică faptul că, în majoritatea cauzelor, materialul probator administrat a fost suficient pentru a confirma existența faptei contravenționale și vinovăția persoanei atrase la răspundere.

Totodată, în 85 de cauze, reprezentând 26,2% din total, procesele au fost încetate sau s-a constatat nulitatea proceselor-verbale de constatare a contravenției. Această categorie reflectă situațiile în care fie nu au fost întrunite elementele constitutive ale contravenției, fie a expirat termenul de prescripție de atragere la răspundere, fie au fost identificate vicii procedurale, inclusiv nereguli la întocmirea proceselor-verbale sau încălcări ale cerințelor legale privind administrarea probelor.

Raportul dintre cauzele soluționate prin constatarea vinovăției și cele încetate sau anulate relevă, pe de o parte, o eficiență relativ ridicată a activității de constatare și sancționare a faptelor contravenționale, iar pe de altă parte, evidențiază necesitatea menținerii unei rigori sporite în respectarea cerințelor procedurale, pentru a evita anularea actelor de constatare și, implicit, imposibilitatea atragerii la răspundere contravențională.

În ansamblu, structura cauzelor contravenționale analizate denotă o practică judiciară orientată predominant spre sancționarea faptelor constatate, dar care reflectă, în același timp, existența unor deficiențe procedurale ce pot influența rezultatul final al examinării cauzelor.

Tabel 5: Structura cauzelor contravenționale examinate

Nr. ord	Indicator	Valoare	Pondere (%)
1	Total cauze examinate	325	100%
2	Persoane recunoscute vinovate	240	73,8%
3	Procese încetate/nulitatea proceselor - verbale	85	26,2%

Datele reflectate în Tabelul 6 evidențiază o distribuție clară a participanților în cauzele contravenționale privind violența în familie, conturând un profil tipic al acestora.

Astfel, în ceea ce privește contravenienții, se constată o predominantă covârșitoare a persoanelor de sex masculin, care constituie 85,8% (279 persoane) din total, în timp ce

femeile reprezintă doar 14,2% (46 persoane). Această disproporție relevă faptul că, în majoritatea cazurilor, faptele de violență în familie sunt comise de bărbați, ceea ce corespunde tendințelor generale constatate în această materie.

Sub aspectul victimelor, analiza indică o vulnerabilitate sporită a femeilor, acestea reprezentând 80,6% (262 persoane) din totalul victimelor. Victimele de sex masculin constituie 12,9% (42 persoane), iar minorii – 8,3% (27 persoane). Prezența minorilor în această categorie este deosebit de relevantă, întrucât reflectă impactul indirect sau direct al violenței în familie asupra copiilor, aceștia fiind fie victime directe, fie martori ai actelor de violență.

Distribuția datelor denotă existența unui dezechilibru pronunțat de gen, atât în ceea ce privește autorii faptelor, cât și victimele, confirmând caracterul specific al fenomenului violenței în familie. Totodată, evidențierea minorilor ca categorie distinctă subliniază necesitatea unei atenții sporite din partea autorităților competente, în vederea asigurării protecției efective a acestora.

În ansamblu, structura participanților relevă un tipar constant, în care bărbații apar preponderent în calitate de contravenienți, iar femeile și minorii în calitate de victime, ceea ce impune menținerea și consolidarea mecanismelor de prevenire și intervenție în domeniul violenței în familie.

Tabel 6: Distribuția contravenienților și a victimelor

Nr. ord	Indicator	Valoare	Pondere (%)
1	Contravenienți - bărbați	279	85,8%
2	Contravenienți - femei	46	14,2%
3	Victime - femei	262	80,6%
4	Victime – bărbați	42	12,9%
5	Victime - minori	27	8,3%

Notă: Procentele pentru contravenienți sunt calculate din totalul de 325 cauze.

Procentele pentru victime reflectă distribuția cazurilor, fiind posibilă suprapunerea categoriilor (ex. minor + femeie), în funcție de particularitățile fiecărui dosar.

V. ANALIZA APLICĂRII NORMELOR DE DREPT MATERIAL

5.1. Particularități în cauzele civile

Examinarea cauzelor privind violența în familie a presupus aplicarea riguroasă a cadrului normativ special și a normelor legale incidente, atât în materie civilă, cât și penală și contravențională, cu accent pe protecția efectivă și imediată a victimelor. Practica instanței a evidențiat o abordare sistematică a elementelor constitutive ale situației de violență, precum și a condițiilor de atragere la răspundere și de dispunere a măsurilor de protecție.

În cauzele civile, instanța a procedat la calificarea juridică a faptelor prin raportare la dispozițiile Legii nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței în familie, analizând existența unei acțiuni sau inacțiuni cu caracter abuziv; natura prejudiciului produs (fizic, psihologic, economic, sexual); relația dintre părți; caracterul repetitiv sau sistemic al comportamentului.

Calificarea juridică nu s-a limitat la existența unei agresiuni fizice, fiind avute în vedere și formele non-fizice de violență, în special presiunile psihologice, intimidarea, controlul coercitiv sau privarea de resurse financiare.

În practica anului 2025, instanța a reținut, în funcție de probatoriul administrat, următoarele forme de violență:

- violență fizică – agresiuni corporale, aplicarea de lovituri, constrângeri fizice;
- violență psihologică – amenințări, intimidare, umilire, izolare socială, hărțuire;
- violență economică – limitarea accesului la mijloace financiare, controlul exclusiv al resurselor.

În numeroase cauze, instanța a constatat existența unor forme cumulative de violență, ceea ce a determinat aplicarea unor măsuri de protecție extinse.

Un element esențial în aplicarea normelor speciale l-a constituit verificarea existenței raportului de familie sau a relației asimilate acestuia. Instanța a analizat:

- existența căsătoriei sau a relației de concubinaj;
- raporturile dintre foști soți;
- relațiile dintre părinți și copii;
- coabitarea sau existența unei relații apropiate similare relațiilor familiale.

Stabilirea raportului juridic a fost realizată prin administrarea probelor documentare și testimoniale, fiind suficientă demonstrarea unei relații de fapt, nu exclusiv a unei legături juridice formale.

În vederea dispunerii ordonanței de protecție, instanța a evaluat existența unui risc real și a unui pericol iminent pentru viața, integritatea fizică sau psihică a victimei. Analiza a avut în vedere antecedentele de comportament violent, frecvența și intensitatea actelor de agresiune, existența amenințărilor explicite, vulnerabilitatea victimei (minoritate, vârstă înaintată, dependență economică, stare de sănătate), prezența minorilor în mediul familial.

Standardul probator aplicat în cauzele civile a fost adaptat naturii urgente a procedurii, fiind suficientă aparența verosimilă a pericolului, fără a se impune un nivel probator specific procesului penal.

5.2. Particularități în cauzele penale

În cauzele penale privind violența în familie, aplicarea normelor de drept material a presupus încadrarea juridică a faptelor în conformitate cu dispozițiile Codului penal, cu accent pe stabilirea tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii.

Instanța a analizat:

- existența faptei prejudiciabile și caracterul ilicit al acesteia;
- vinovăția inculpatului, sub forma intenției directe sau indirecte;
- existența raportului de cauzalitate între faptă și consecințele produse;
- gravitatea leziunilor sau a prejudiciului cauzat.

Spre deosebire de materia civilă, în procesul penal standardul probator aplicat a fost unul riguros, bazat pe principiul dovedirii vinovăției „dincolo de orice dubiu rezonabil”. În acest sens, instanța a evaluat probele administrate în ansamblu, inclusiv declarațiile părților, rapoartele de expertiză medico-legală, înscrisurile și alte mijloace de probă.

Aplicarea normelor de drept material în cauzele penale a evidențiat o incidență sporită a formelor de violență fizică și psihologică, deseori în formă repetată, ceea ce a

determinat reținerea unor circumstanțe agravante. Totodată, instanța a avut în vedere protecția victimelor și prevenirea recidivei, prin individualizarea pedepselor în funcție de gravitatea faptei și de pericolul social al acesteia.

5.3. Particularități în cauzele contravenționale

În cauzele contravenționale, instanța a aplicat normele de drept material prevăzute de Codul contravențional, analizând dacă faptele deduse judecății întrunesc elementele constitutive ale unei contravenții și nu ale unei infracțiuni.

Examinarea a vizat:

- existența faptei contravenționale și caracterul ilicit al acesteia;
- vinovăția contravenientului;
- respectarea cerințelor legale la întocmirea procesului-verbal de constatare;
- proporționalitatea sancțiunii aplicate.

Un aspect specific acestei categorii de cauze a fost verificarea legalității procesului-verbal, instanța acordând o atenție sporită respectării condițiilor de formă și conținut. Nerespectarea acestor cerințe a condus, în numeroase cazuri, la constatarea nulității procesului-verbal sau la încetarea procesului contravențional.

De asemenea, instanța a analizat gravitatea faptei și circumstanțele comiterii acesteia, delimitând situațiile care justifică răspunderea contravențională de cele care impun calificarea penală a faptelor.

În ansamblu, aplicarea normelor de drept material a reflectat o practică judiciară coerentă și diferențiată în funcție de natura cauzei (civilă, penală sau contravențională), orientată spre:

- protecția efectivă a victimelor;
- evaluarea individualizată a fiecărei situații;
- delimitarea corectă între răspunderea civilă, penală și contravențională;
- utilizarea proporțională a instrumentelor legale disponibile.

Această abordare a contribuit la asigurarea unui echilibru între necesitatea sancționării faptelor de violență în familie și respectarea garanțiilor procesuale ale tuturor participanților.

VI. ANALIZA APLICĂRII NORMELOR DE DREPT PROCESUAL

6.1. Particularități în cauzele civile

Examinarea cauzelor privind violența în familie a fost realizată prin aplicarea diferențiată a normelor de drept procesual, în funcție de natura cauzei – civilă, penală sau contravențională – având ca obiectiv asigurarea unui echilibru între celeritatea procedurilor și respectarea garanțiilor procesuale ale participanților.

În cauzele civile, examinarea a avut loc în cadrul procedurii speciale prevăzute de legislația procesual civilă și de actele normative incidente, caracterizată prin celeritate, formalism redus și orientare prioritară spre protecția efectivă a victimei. Instanța a aplicat procedura specifică ordonanței de protecție, având în vedere caracterul preventiv al acesteia și necesitatea intervenției imediate.

Examinarea cauzelor civile s-a realizat în regim prioritar, cu stabilirea ședințelor într-un termen scurt de la înregistrarea cererii și cu soluționarea promptă a solicitărilor. Caracterul urgent al procedurii a determinat limitarea formalismului excesiv și concentrarea asupra elementelor esențiale pentru stabilirea existenței riscului și a necesității măsurilor de protecție.

În pofida caracterului urgent, instanța a asigurat respectarea principiului contradictorialității și a dreptului la apărare, oferind părților posibilitatea de a-și expune poziția, de a prezenta probe și de a formula obiecții. În cazurile de examinare în lipsa uneia dintre părți, s-a verificat legalitatea citării și s-a realizat o analiză prudentă a probatoriului.

6.2. Particularități în cauzele penale

În cauzele penale privind violența în familie, aplicarea normelor de drept procesual s-a realizat în conformitate cu dispozițiile Codului de procedură penală, fiind guvernată de principiile legalității, aflării adevărului, contradictorialității și dreptului la un proces echitabil.

Instanța a examinat cauzele atât în procedură generală, cât și în proceduri simplificate, în funcție de poziția procesuală a inculpatului și de particularitățile probatoriului. În cazurile în care inculpatul a recunoscut fapta, s-au aplicat proceduri simplificate, ceea ce a contribuit la reducerea duratei examinării cauzelor.

Administrarea probelor a avut loc în condiții de contradictorialitate, fiind audiați martori, examinate rapoarte de expertiză și analizate înscrisuri relevante. Instanța a acordat o atenție deosebită respectării drepturilor procesuale ale inculpatului, inclusiv dreptul la apărare, precum și protecției victimelor, în special în cazurile ce implică persoane vulnerabile.

Standardul probator aplicat a fost unul riguros, instanța pronunțând soluții doar în măsura în care vinovăția a fost dovedită dincolo de orice dubiu rezonabil. Totodată, motivarea hotărârilor penale a inclus analiza detaliată a probelor, încadrarea juridică a faptelor și individualizarea pedepsei.

6.3. Particularități în cauzele contravenționale

În cauzele contravenționale, aplicarea normelor de drept procesual s-a realizat în baza legislației contravenționale, caracterizată printr-un grad moderat de formalism și printr-o procedură mai simplificată comparativ cu cea penală.

Un element central al examinării a fost verificarea legalității procesului-verbal de constatare a contravenției, instanța analizând atât condițiile de formă, cât și cele de conținut. Nerespectarea cerințelor legale a condus, în numeroase cazuri, la constatarea nulității proceselor-verbale sau la încetarea procesului contravențional.

De asemenea, instanța a examinat probele administrate în ansamblu, în baza principiului liberei aprecieri, asigurând respectarea dreptului la apărare al contravenientului și a drepturilor victimei. Procedura a fost caracterizată prin operativitate, însă fără a afecta garanțiile procesuale esențiale.

În ansamblu, aplicarea normelor de drept procesual reflectă o practică judiciară echilibrată, care a conciliat exigențele celerității, în special în cauzele civile, cu necesitatea respectării garanțiilor procesuale fundamentale în toate categoriile de cauze. Instanța a demonstrat o abordare diferențiată și adaptată specificului fiecărei materii, contribuind astfel la asigurarea unui act de justiție eficient și echitabil în domeniul violenței în familie.

VII. PROCEDURA CONTROLULUI JUDICIAR A HOTĂRÂRILOR INSTANȚEI DE FOND

7.1. Din totalul de 514 cauze civile examinate, 257 încheieri ale instanței de fond (50%) au fost supuse recursului.

Analiza hotărârilor instanței de recurs privind verificarea legalității încheierilor pronunțate de instanța de fond în anul 2025 relevă următoarele date statistice:

Tabel 7: Structura soluțiilor în cauzele civile contestate

Nr./ord	Categoria	Număr cauze	Pondere (%)
1.	Total contestate	257	100%
2.	Menținute	194	75,49%
3.	Casate	44	17,12%
4.	Restituite	15	5,84%
5.	În examinare	2	0,78%

Analiza datelor privind soluționarea căilor de atac relevă că, din totalul de 257 hotărâri contestate, un număr de 194 au fost menținute, ceea ce reprezintă o pondere de 75,49%. Acest indicator denotă un nivel înalt de stabilitate a hotărârilor pronunțate de instanța de fond, sugerând o aplicare, în general, corectă și uniformă a normelor de drept.

Totodată, 44 hotărâri au fost casate (17,12%), ceea ce indică existența unor deficiențe punctuale în activitatea instanței de fond, în special sub aspectul interpretării și aplicării cadrului normativ sau al aprecierii probatoriului. Acest nivel al casării, deși nu este predominant, relevă necesitatea consolidării practicii judiciare pentru a asigura o mai bună coerență și previzibilitate.

Un număr de 15 cauze (5,84%) au fost restituite, ceea ce poate reflecta existența unor vicii procedurale sau necesitatea completării cercetării judecătorești, aspecte ce țin de respectarea garanțiilor procesuale.

De asemenea, 2 cauze (0,78%) se află în curs de examinare, nefiind încă pronunțată o soluție definitivă.

În concluzie, rata ridicată a hotărârilor menținute confirmă stabilitatea generală a practicii judiciare, însă proporția hotărârilor casate și restituite evidențiază necesitatea unor măsuri de uniformizare a jurisprudenței și de consolidare a rigorii în examinarea cauzelor, în vederea reducerii erorilor de drept și de fapt.

Totodată, analiza hotărârilor instanței ierarhic superioare relevă existența unor tipologii recurente de erori care au determinat casarea soluțiilor pronunțate de instanța de fond. Motivele identificate pot fi sistematizate în următoarele categorii principale:

I. Deficiențe în stabilirea situației de fapt:

1. Reținerea eronată a existenței sau inexistenței violenței în familie.
2. Neelucidarea completă a circumstanțelor relevante ale cauzei.
3. Concluzii în contradicție cu materialele dosarului.
4. Motivare formală sau insuficientă, fără analiză individualizată a probatoriului.

În aceste cauze, instanța de recurs a constatat fie minimalizarea nejustificată a riscului, fie, dimpotrivă, admiterea cererii fără fundament factual suficient.

II. Aprecierea defectuoasă a probelor:

a) Cazuri în care cererea a fost admisă neîntemeiat

1. Lipsa probelor pertinente și concludente;
2. Neprobarea caracterului real, actual și iminent al pericolului;
3. Susțineri pur declarative, fără suport probator obiectiv;
4. Invocarea unor conflicte familiale nesusceptibile de calificare drept violență în sensul legii.

b) Cazuri în care cererea a fost respinsă nejustificat

1. Ignorarea declarațiilor victimei;
2. Nevalorificarea ordinului de restricție de urgență;
3. Neaprecierea evaluărilor de risc și a rapoartelor psihologice;
4. Aplicarea unui standard probator excesiv, incompatibil cu caracterul urgent și preventiv al procedurii.

III. Aplicarea eronată a normelor de drept material

1. Interpretarea restrictivă sau extensivă nejustificată a noțiunii de „violență în familie”.
2. Stabilirea greșită a calității părților (inexistența raportului juridic de familie/concubinaj).
3. Neîncadrarea corectă a faptelor în prevederile Legii nr. 45/2007.
4. Aplicarea formală a dispozițiilor legale privind durata și conținutul măsurilor de protecție.

IV. Evaluarea incorectă a pericolului real și iminent

Această categorie reprezintă una dintre cele mai frecvente cauze de casare, fiind identificate:

- Inexistența probării unui risc actual și imediat;
- Neanalizarea caracterului repetitiv al comportamentului agresiv;
- Ignorarea antecedentelor de violență;
- Lipsa evaluării proporționalității măsurilor dispuse.

V. Încălări ale normelor de procedură civilă

1. Examinarea cauzei cu nerespectarea procedurii legale de citare.
2. Încălcarea principiului contradictorialității și egalității armelor.
3. Privarea părții de dreptul efectiv la apărare.
4. Nerespectarea cerințelor art. 278⁵–278⁸ CPC privind conținutul cererii și temeierile prelungirii măsurilor.
5. Vicierea gravă a procedurii, incompatibilă cu exigențele art. 6 §1 CEDO.

În aceste situații, cauza a fost restituită spre rejudecare.

VI. Probleme privind proporționalitatea măsurilor

Instanța de recurs a intervenit și în situații în care durata măsurilor a fost stabilită formal, fără justificare individualizată, s-a dispus termenul maxim fără analiză a necesității ori măsurile au constituit o ingerință disproportională în viața de familie în lipsa unui suport probator adecvat.

În concluzie putem menționa, că majoritatea casărilor sunt determinate de deficiențe în evaluarea probelor și în analiza pericolului real și iminent. Se constată o practică neuniformă în aplicarea standardului probator în procedura specială a ordonanței de protecție. Există diferențe de abordare privind aprecierea declarației victimei ca probă suficientă în contextul riscului iminent. Într-un număr relevant de cauze, soluțiile au fost casate pentru vicii procedurale ce afectează dreptul la un proces echitabil. Iar, consolidarea practicii judiciare se impune prin aplicarea uniformă a criteriilor privind definirea pericolului real și iminent, standardul probator adecvat procedurii urgente și proporționalitatea măsurilor restrictive.

7.2. Datele prezentate în Tabelul 8 relevă aspecte importante privind stabilitatea hotărârilor pronunțate în cauzele penale și gradul de utilizare a căilor de atac.

Astfel, din totalul cauzelor examinate, 31 de cauze, reprezentând 49,2%, au fost contestate, ceea ce indică o rată relativ ridicată de exercitare a căilor de atac. Acest fapt reflectă, pe de o parte, interesul părților de a supune controlului judiciar soluțiile pronunțate, iar pe de altă parte, complexitatea cauzelor și impactul acestora asupra drepturilor și intereselor participanților.

În ceea ce privește rezultatul examinării căilor de atac, se constată că 10 sentințe, ceea ce reprezintă 32,3% din totalul cauzelor contestate, au fost menținute de instanțele ierarhic superioare. Această pondere indică faptul că o parte semnificativă a soluțiilor pronunțate de prima instanță corespund exigențelor de legalitate și temeinicie.

Totodată, doar 2 sentințe, reprezentând 6,5% din cauzele contestate, au fost casate, ceea ce denotă că majoritatea soluțiilor pronunțate de prima instanță sunt confirmate de instanțele ierarhic superioare. Acest indicator sugerează, în general, o practică judiciară stabilă și o aplicare corectă a normelor de drept de către instanța de fond.

Un element relevant îl constituie numărul ridicat al cauzelor aflate în curs de examinare în căile de atac – 19 cauze, ceea ce reprezintă 61,3% din totalul celor contestate. Această situație reflectă caracterul dinamic al procesului judiciar și indică faptul că o parte semnificativă a soluțiilor nu au dobândit încă un caracter definitiv.

În ansamblu, analiza datelor evidențiază o tendință de menținere a hotărârilor pronunțate de prima instanță, coroborată cu o rată redusă de casare, ceea ce denotă un nivel adecvat de stabilitate a practicii judiciare. Totodată, proporția semnificativă a cauzelor aflate în examinare impune o anumită rezervă în formularea unor concluzii definitive, acestea urmând a fi consolidate în funcție de soluțiile ce vor fi pronunțate de instanțele superioare.

Tabel 8: Structura soluțiilor în cauzele penale contestate

Nr. ord	Indicator	Valoare	Pondere (%)
1	Cauze contestate	31	49,2%
2	Sentințe menținute	10	32,3%
3	Sentințe casate	2	6,5%
4	Cauze în examinare	19	61,3%

Notă: Procentele pentru menținute, casate și în examinare sunt calculate din totalul cauzelor contestate (31).

Analiza hotărârilor supuse controlului judiciar relevă că motivele de casare vizează, în principal, deficiențe în procesul de individualizare a pedepsei și în aprecierea circumstanțelor relevante ale cauzei. Aceste erori pot fi grupate în următoarele categorii:

I. Erori în individualizarea pedepsei

1. Stabilirea unei pedepse disproporționate în raport cu gravitatea faptei și persoana inculpatului;
2. Aplicarea unor sancțiuni vădit prea blânde, care nu corespund pericolului social al infracțiunii;
3. Neasigurarea realizării scopurilor pedepsei prevăzute de lege (prevenție, reeducare, echitate socială).

II. Aplicarea nejustificată a suspendării condiționate

1. Disponerea suspendării executării pedepsei fără o motivare convingătoare;
2. Lipsa argumentării privind posibilitatea corectării inculpatului fără executarea efectivă a pedepsei;
3. Ignorarea riscului de recidivă sau a comportamentului anterior al inculpatului.

III. Ignorarea sau evaluarea incompletă a circumstanțelor relevante

1. Nevalorificarea antecedentelor de comportament violent;
2. Neglijarea unor factori agravanți (ex. violența asupra minorilor, relația de dependență a victimei);
3. Omiterea evaluării conduitei inculpatului și a mediului social.

IV. Neanalizarea corespunzătoare a gradului de pericol social al faptei

1. Subestimarea gravității faptelor de violență în familie;
2. Neaprecierea contextului specific (relații de familie, repetabilitatea actelor de violență);
3. Lipsa unei analize integrate a impactului asupra victimei.

V. Nerespectarea criteriilor legale de individualizare

1. Aplicarea formală sau incompletă a criteriilor prevăzute de art. 75 Cod penal;
2. Lipsa unei evaluări multilaterale a circumstanțelor cauzei;
3. Insuficiența motivării în partea descriptivă a sentinței.

VI. Deficiențe de motivare a hotărârii

1. Motivarea formală a soluției adoptate;
2. Lipsa unei justificări clare a opțiunii pentru un anumit tip de pedeapsă;
3. Necorelarea concluziilor cu probele administrate.

Astfel, motivele care au stat la baza casării sentințelor evidențiază problema privind individualizarea pedepsei și motivarea hotărârilor, unde instanța de fond tinde să aplice sancțiuni mai blânde fără o justificare suficientă, ceea ce determină intervenția instanței de apel pentru asigurarea unei aplicări corecte și uniforme a legii penale.

7.3. Datele reflectate în Tabelul 9 evidențiază particularitățile exercitării și soluționării căilor de atac în materia contravențională, conturând nivelul de stabilitate al hotărârilor pronunțate de instanța de fond.

Astfel, din totalul celor 325 de cauze contravenționale examinate, 125 de cauze, reprezentând 38,5%, au fost contestate. Această pondere denotă un grad relativ ridicat de utilizare a căilor de atac, ceea ce reflectă interesul părților de a supune controlului judiciar legalitatea și temeinicia hotărârilor adoptate.

În ceea ce privește soluțiile pronunțate în cadrul căilor de atac, se constată că 45 de hotărâri, respectiv 36,0% din totalul cauzelor contestate, au fost menținute. Acest indicator relevă faptul că o parte semnificativă a soluțiilor instanței de fond întrunesc cerințele de legalitate și temeinicie, fiind confirmate de instanțele ierarhic superioare.

Totodată, un număr redus de hotărâri – 6 cazuri (4,8%) – au fost casate, iar în 4 cazuri (3,2%) cererile de apel au fost restituite. Aceste valori indică existența unor deficiențe punctuale, fie de ordin procedural, fie de apreciere a probelor, însă fără a afecta în mod semnificativ stabilitatea generală a practicii judiciare.

Un aspect relevant îl constituie ponderea semnificativă a cauzelor aflate în curs de examinare – 69 de cazuri, reprezentând 55,2% din totalul cauzelor contestate. Această situație reflectă caracterul dinamic al procesului contravențional și indică faptul că o parte importantă a hotărârilor nu au dobândit încă un caracter definitiv.

În ansamblu, analiza datelor relevă o practică judiciară relativ stabilă, caracterizată printr-o rată moderată de contestare și un nivel redus de casare a hotărârilor, însă cu un volum semnificativ de cauze aflate în examinare, ceea ce impune o abordare prudentă în evaluarea finală a stabilității soluțiilor pronunțate.

Tabel 9: Structura soluțiilor în cauzele contravenționale contestate

Nr. ord	Indicator	Valoare	Pondere (%)
1	Cauze contestate	125	38,5%*
2	Hotărâri menținute	45	36,0%**
3	Hotărâri casate	6	4,8%**
4	Restituite	4	3,2%**
5	Încetate	1	0,8%**
6	În examinare	69	55,2%**

Notă: * Pondere calculată din totalul cauzelor (325)

** Procentele sunt calculate din totalul cauzelor contestate (125)

Totodată, analiza hotărârilor casate de Curtea de Apel evidențiază existența unor deficiențe recurente în activitatea instanței de fond, care vizează atât modul de examinare a cauzelor, cât și aplicarea normelor de drept material și procesual.

Astfel, în primul rând, s-a constatat o examinare incompletă și, în unele cazuri, superficială a cauzelor, instanța limitându-se la o analiză formală a circumstanțelor, fără a asigura o cercetare deplină, obiectivă și sub toate aspectele a situației de fapt. Această abordare a condus la formarea unor concluzii bazate pe o situație de fapt incompletă sau insuficient clarificată.

De asemenea, Curtea de Apel a reținut deficiențe în administrarea și aprecierea probelor, manifestate prin neanalizarea acestora în ansamblu, lipsa coroborării materialului probator și, în unele cazuri, ignorarea unor probe relevante. Aprecierea probelor a fost adesea una formală, fără o argumentare convingătoare a valorii probatorii atribuite fiecărui mijloc de probă.

Un alt aspect frecvent constatat îl constituie motivarea insuficientă sau necorespunzătoare a hotărârilor judecătorești. Instanța de fond nu a expus un raționament logic și coerent, nu a justificat în mod clar concluziile la care a ajuns și nu a explicat motivele pentru care a înlăturat anumite probe sau a acordat prevalență altora, ceea ce a afectat transparența și verificabilitatea actului de justiție.

Totodată, au fost identificate încălcări ale normelor procedurale și ale garanțiilor procesuale, inclusiv sub aspectul respectării dreptului la apărare și al citării legale a părților, ceea ce a compromis caracterul echitabil al procedurilor desfășurate în fața instanței de fond.

În materie contravențională, Curtea de Apel a reținut și vicii ale actelor de constatare, în special ale proceselor-verbale, care nu au întrunit cerințele legale de formă și fond, afectând astfel legalitatea întregii proceduri.

De asemenea, s-a constatat că unele soluții au fost adoptate în mod pripit, pe baza unor concluzii neîntemeiate, care nu rezultau în mod logic din probele administrate, ceea ce echivalează, în esență, cu o neexaminare reală a fondului cauzei.

Nu în ultimul rând, Curtea de Apel a identificat erori în individualizarea sancțiunilor, instanța de fond aplicând pedepse sau sancțiuni contravenționale disproportionale, fie excesiv de blânde, fie insuficient motivate sub aspectul proporționalității. Aceste deficiențe au fost corelate și cu o evaluare necorespunzătoare a gradului de pericol social al faptelor și a circumstanțelor concrete ale cauzei, inclusiv prin

ignorarea unor elemente relevante precum comportamentul anterior al făptuitorului sau vulnerabilitatea victimelor.

În ansamblu, motivele de casare relevă existența unor carențe sistemice în examinarea cauzelor, în special în ceea ce privește administrarea probelor, motivarea hotărârilor și respectarea garanțiilor procesuale, ceea ce a impus intervenția instanței de apel pentru asigurarea unei aplicări corecte și uniforme a legii.

VIII. CONCLUZII

Analiza conținutului raportului evidențiază o imagine complexă a practicii judiciare în materia violenței în familie la nivelul instanței de fond, caracterizată printr-un nivel general satisfăcător de stabilitate a soluțiilor, dar marcată, în același timp, de o serie de deficiențe recurente care afectează calitatea actului de justiție.

În primul rând, din perspectiva datelor statistice, se constată că majoritatea hotărârilor pronunțate sunt menținute în căile de atac, ceea ce confirmă, în linii generale, o aplicare corectă a normelor de drept material și procesual. Totuși, ponderea semnificativă a hotărârilor casate evidențiază existența unor disfuncționalități ce nu pot fi apreciate drept cazuri izolate, ci reflectă anumite vulnerabilități sistemice în procesul de examinare a cauzelor.

Din perspectiva argumentelor reținute de Curtea de Apel, analiza calitativă relevă că principalele deficiențe identificate în hotărârile supuse controlului judiciar vizează stabilirea incompletă a situației de fapt, administrarea și aprecierea insuficientă a probelor, precum și motivarea necorespunzătoare a soluțiilor adoptate. Potrivit instanței de apel, în numeroase cauze nu a fost asigurată o cercetare deplină, obiectivă și multilaterală a circumstanțelor relevante, iar concluziile primei instanțe nu au fost întotdeauna susținute de un raționament logic coerent ori de o evaluare exhaustivă a materialului probator administrat. De asemenea, Curtea de Apel a constatat existența unei practici neuniforme în aplicarea standardului probator, în special în materia ordonanțelor de protecție, unde, după caz, fie s-a impus un standard excesiv de probă, fie au fost admise cereri în lipsa unui suport probator suficient.

Un aspect deosebit de relevant, reliefat constant în considerentele instanței de apel, îl constituie aprecierea necorespunzătoare a existenței unui pericol real și iminent, aceasta reprezentând una dintre cauzele frecvente de casare a hotărârilor. Curtea de Apel a reținut că, în unele situații, instanța de fond a minimalizat riscul la care era expusă victima, iar în altele a dispus măsuri de protecție fără o analiză suficientă a necesității, oportunității și proporționalității acestora. O asemenea abordare oscilantă, potrivit argumentelor instanței de control judiciar, denotă absența unor criterii unitare de interpretare și aplicare a noțiunii de risc în cauzele de violență în familie.

În materie penală și contravențională, deficiențele se concentrează în special asupra individualizării sancțiunilor și a evaluării pericolului social al faptei. Se constată tendința de aplicare a unor sancțiuni disproporționate, în special prea blânde, fără o justificare adecvată, precum și nevalorificarea circumstanțelor relevante privind persoana făptuitorului și contextul faptei.

În paralel, în cauzele contravenționale persistă vicii procedurale semnificative, inclusiv nulitatea proceselor-verbale sau nerespectarea dreptului la apărare, ceea ce conduce la casarea hotărârilor și la rejudecarea cauzelor.

Un aspect suplimentar ce se impune a fi evidențiat vizează respectarea termenelor de examinare a cauzelor contravenționale. Analiza arată că, în anumite situații, depășirea

termenelor legale de soluționare determină intervenirea prescripției răspunderii contravenționale și, implicit, încetarea procesului contravențional. O asemenea situație afectează eficiența actului de justiție și compromite finalitatea răspunderii juridice, generând un risc real de impunitate, inclusiv în cauzele ce privesc fapte de violență în familie. Nerespectarea termenelor procedurale reflectă carențe în administrarea cauzelor și impune acordarea unei atenții sporite asigurării celerității examinării acestora.

De asemenea, analiza relevă existența unor probleme de proporționalitate în dispunerea măsurilor de protecție, acestea fiind uneori aplicate formal, fără o individualizare reală în funcție de circumstanțele concrete ale cauzei, ceea ce poate genera ingerințe nejustificate în drepturile părților.

Un alt element important evidențiat de raport îl constituie caracterul specific al fenomenului violenței în familie, reflectat în structura participanților, unde predomină bărbații în calitate de agresori și femeile și minorii în calitate de victime. Această realitate impune o abordare judiciară sensibilă la dimensiunea socială și vulnerabilitatea victimelor, precum și o aplicare riguroasă a mecanismelor de protecție.

Prin urmare, în temeiul celor expuse,

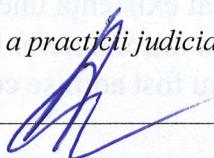
se propune:

1. A aduce la cunoștință prezentul raport judecătorilor Judecătoriei Chișinău, specializați atât în materie civilă cât și materie penală.
2. A plasa prezentul raport pe pagina web a Judecătoriei Chișinău.

Coordonat:

Șefa Direcției generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul,

Jurminschi Natalia _____

Executat:

Șefa interimară a Secției generalizare și sistematizare a practicii judiciare,

Nica Irina _____

